

Praha 31.5.2005

18

Činnost oboru gynekologie a péče o ženy v roce 2004

Activity of branch of gynaecology and medical care of women in 2004

Souhrn

Počet ošetření v ambulantních gynekologických ordinacích v roce 2004 mírně rostl, na jednu ženu připadalo průměrně 2,2 ošetření za rok. Zvýšil se také počet nově přijatých těhotných. Polovina žen ve věku 15 až 49 užívá hormonální nebo nitroděložní antikoncepci. Zvyšuje se počet pacientek s nově zjištěným karcinomem. V roce 2004 bylo v ČR evidováno 96 570 porodů.

Summary

The number of examinations in the ambulatory gynaecological offices slightly increased in 2004; there were average 2,2 examinations per one woman per year. The number of newly registered pregnant women increased too. Half of women aged 15 to 49 years used hormonal or IUD contraception. The number of patients with newly diagnosed carcinoma has been growing. In 2004 was recorded 96 570 deliveries in CR.

Činnost oboru gynekologie v ambulantní péči

Ke sledování činnosti oboru gynekologie v ambulantní péči slouží roční statistický výkaz A (MZ) 1-01, který je součástí programu statistických zjišťování Ministerstva zdravotnictví a který vyplňují všechny ambulantní gynekologické ordinace včetně ambulantních částí nemocnic. Na tomto výkazu jsou informace o personálním zabezpečení, počtech ošetření a registrovaných pacientek, předepsané antikoncepci a dispenzarizovaných pacientkách. V roce 2004 byla návratnost tohoto výkazu 99,6 %, takže výsledky jeho zpracování je možné brát za objektivní.

Včetně smluvních pracovníků zajišťovalo v roce 2004 činnost oboru gynekologie 1 508 lékařů a 1 919 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (jedná se o přepočtené počty). Tento počet je mírně vyšší, než v předešlém roce. Výrazně nejvíce lékařů na 10 000 žen připadalo v Praze (4,9) a jako druhý byl kraj Olomoucký 0(3,1). Na tomto počtu se také podílí míra dojíždění za lékařskou péčí za hranice kraje, takže není překvapením, že nejméně lékařů na 10 000 žen bylo na Vysočině (2,1) a v Pardubickém a Středočeském kraji, odkud mnoho žen dojíždí ke svému gynekologovi do Jihomoravského a Královéhradeckého kraje nebo do Prahy.

Počet ošetření v posledních letech mírně narůstá. V roce 2004 dosahoval 11 354 483, což je o 2,5 % více než v roce 2003. Preventivní ošetření tvořila opět něco málo přes jednu pětinu ošetření. Na jednu ženu připadalo v průměru 2,2 ošetření za rok. I v tomto

případě byla nejvyšší hodnota dosažena v Praze a nejnižší na Vysočině a ve Středočeském kraji. S tím koresponduje i počet ošetření na jedno lékařské místo, který byl pro celou republiku 7 527. Nejméně ošetření na jedno lékařské místo za rok provedli lékaři v Praze.

Rostoucí počet narozených dětí (v roce 2004 to dle ČSÚ bylo 97 664 živě narozených dětí) se odrazil i v nárůstu počtu nově přijatých těhotných do těhotenských poraden gynekologických ordinací. Na 1000 žen ve věku 15 až 49 let připadalo 48,3 nově přijatých těhotných. Zcela výjimečný byl počet nově přijatých těhotných v Praze, kam dojíždí ke gynekologovi i ženy z jiných krajů. Na 1000 žen fertilního věku zde bylo 83,5 nově přijatých těhotných.

Do počtu návštěv ženských sester u těhotných lékařů nově zařazují i těhotenský tělocvik. Počet návštěv ženských sester pravděpodobně také díky tomu v roce 2004 po několika letech, kdy klesal zhruba o 10 % ročně, mírně vzrostl (na 17 395). Nejvíce narostl právě počet návštěv u těhotných, který tvořil jednu třetinu všech návštěv. Návštěvy u šestinedělek tvořily 57 % a 9 % ostatní návštěvy.

V roce 2004 poprvé přesáhl podíl žen ve fertilním věku užívajících lékařem předepsanou antikoncepci (hormonální a nitroděložní) 50 %. Celkem 43,8 % žen ve věku 15 - 49 let užívá hormonální antikoncepci a 6,7 % nitroděložní antikoncepci. Nejvíce žen se touto formou brání proti nechtěnému otěhotnění v Praze (69,1 %) a nejméně v Plzeňském kraji (41,5 %) a na Vysočině (42,7 %). Ve většině krajů také platí, že čím více žen užívá lékařem řízenou antikoncepci, tím je zde vyšší převaha hormonální antikoncepce nad nitroděložní. Například v Praze tvoří hormonální antikoncepce 91 % lékařem předepisované antikoncepce a na Vysočině pouze 80 %. Ostatní kraje se pohybují v tomto rozmezí.

Pacientek s prvně zjištěnou prekancerózou děložního hrdla bylo 28 665, tedy o něco méně než v roce 2003 (v předešlých letech jejich počet každoročně stoupal). Na 10 000 žen připadalo 54,7 nově zjištěných prekanceróz, přičemž 80 % z nich činily mírné a střední cervikální dysplazie a 20 % těžké dysplazie. To pravděpodobně svědčí také o zvyšující se úspěšnosti odhalování prekanceróz děložního hrdla v dřívějším stádiu, protože podíl nově zjištěných dysplazií vyššího stupně se snižuje.

Plynulý nárůst můžeme zaznamenat u pacientek s nově zjištěným karcinomem. Nejvyšší vzestup byl v roce 2004 u karcinomu děložního hrdla a karcinomu ovarií, naopak počet nově zjištěných karcinomů prsu se snížil.

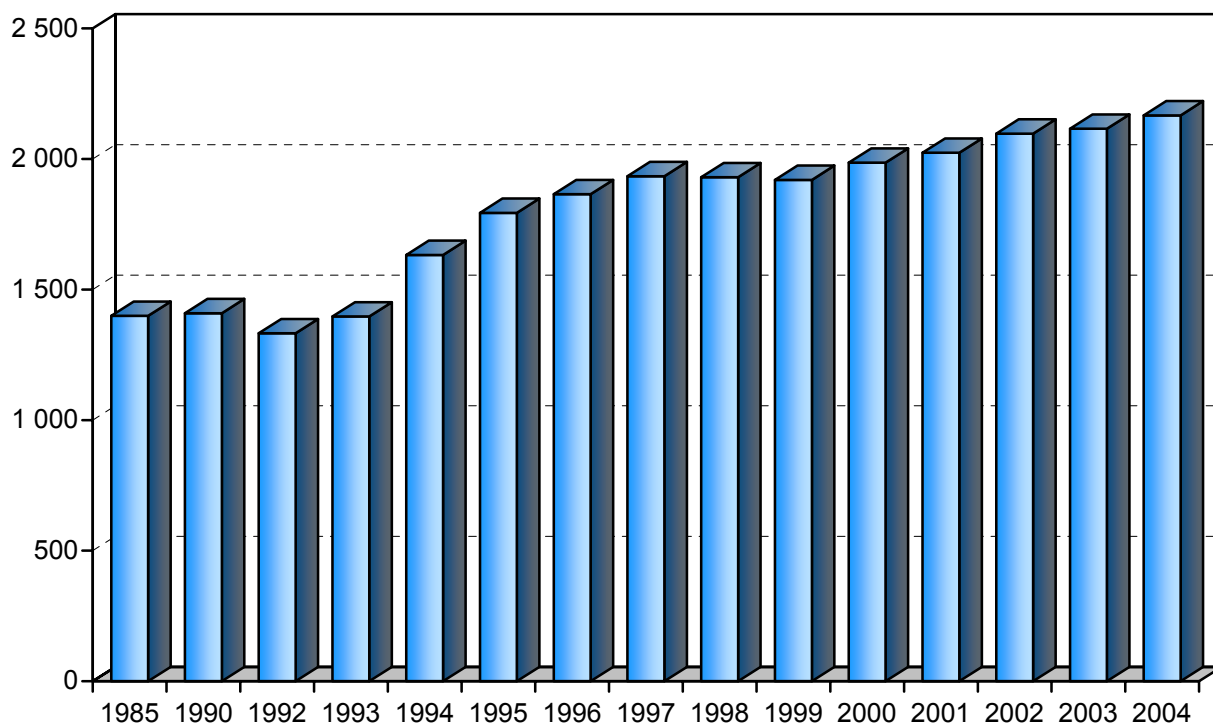
Činnost ženských oddělení nemocnic

Z ročního výkazu L (MZ) 3-01 získává ÚZIS ČR informace o porodnické a gynekologické činnosti ženských oddělení nemocnic. V roce 2004 bylo v ČR evidováno 96 570 porodů, z toho 11,3 % proběhlo do 38. týdně těhotenství. Na 1000 žen fertilního věku tak připadalo v celku 38,3 porodů. Nejvíce porodů na 1000 žen ve věku 15 až 49 let bylo v Praze (49,1), Ústeckém a Libereckém kraji (40,9), nejméně pak ve Středočeském kraji (32,4) a na Vysočině. Rozložení četnosti porodů podle krajů je dáno také rozmístěním fakultních nemocnic a perinatologických center. Bylo vykázáno celkem 6 úmrtí žen v souvislosti s těhotenstvím, potratem, porodem a šestinedělím.

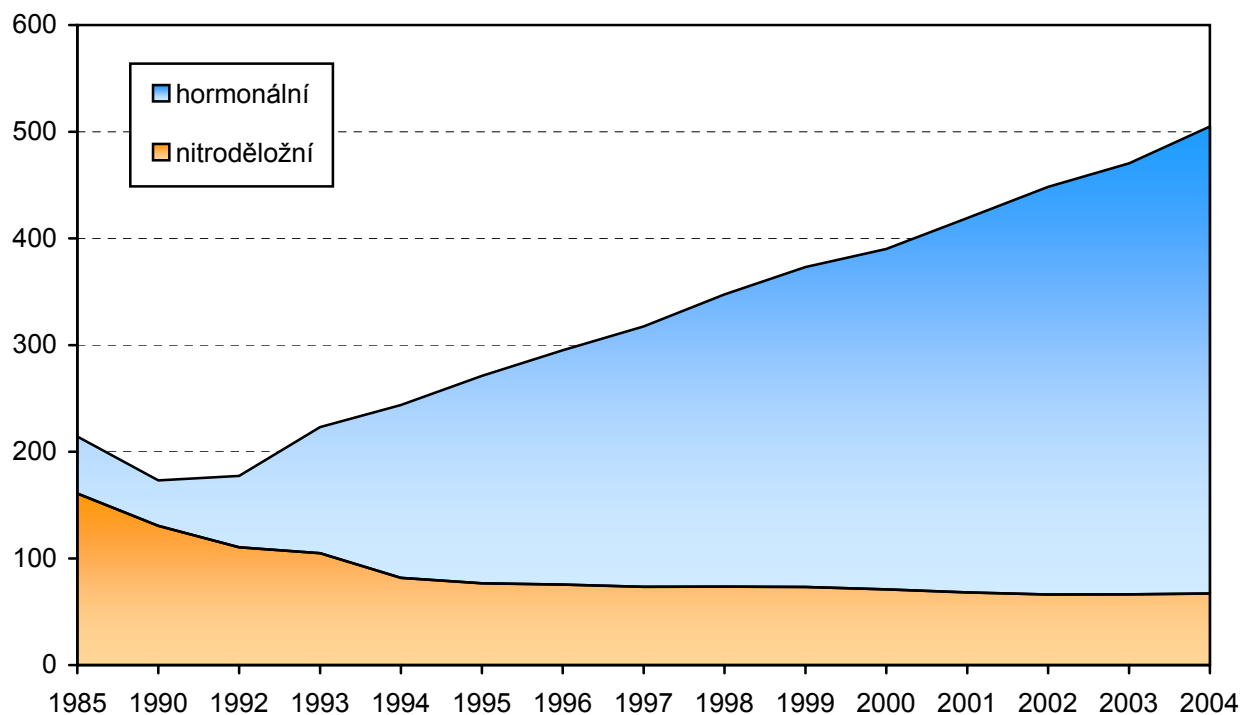
Operováno bylo na ženských odděleních nemocnic v roce 2004 celkem 186 092 žen (započítávají se sem i ženy operované ambulantně a potraty). Na 1000 žen připadlo za celou ČR 36,0 gynekologických operací. Nejvíce jich bylo v Praze, Plzeňském a Libereckém kraji, nejméně v Pardubickém kraji.

Vypracovala: Mgr. Helena Chodounská

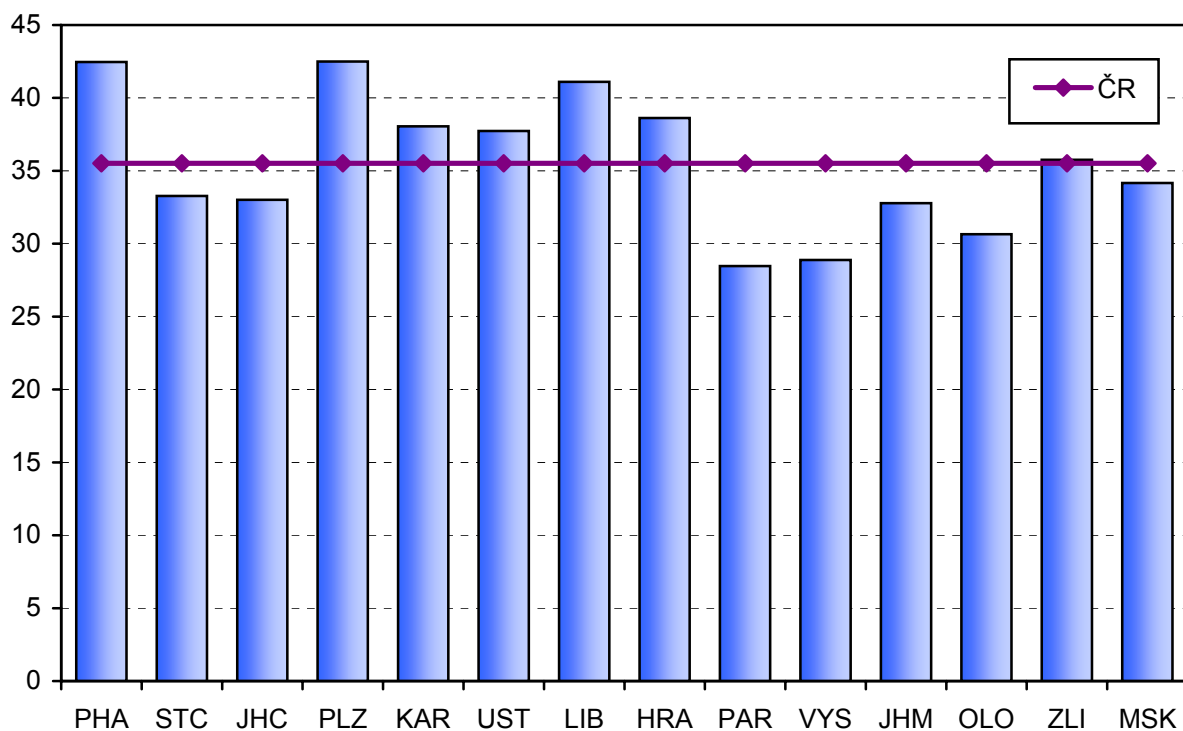
**Vývoj počtu gynekologických ošetření - vyšetření
na 1 000 žen v letech 1985 - 2004**

**Vývoj užívání antikoncepce na 1 000 žen fertilního věku
v letech 1985 - 2004**

Počet operovaných žen na 1 000 žen v roce 2004

Porody na 1 000 žen v roce 2004

